

VĚRA LINHARTOVÁ / PŘEKLADATEL

OZVĚNA: *ženský hlas*

JÁ: *mužský hlas*

Ženské hlasy

OZVĚNA: Nechtěl bych, aby to bylo úměrné všemu tomu, čemu nerozumím. – Nechtěl bych, aby to bylo úměrné něčemu z toho, čemu rozumím. – Nechtěl bych, aby to nebylo úměrné ničemu z toho, čemu nerozumím. – Nechtěl bych, aby to bylo neúměrné...

JÁ: Chtěl bych, aby to bylo neúměrné všemu, čemu rozumím. Aby to bylo úměrné aspoň něčemu z toho, čemu nerozumím. –

(Pomalů a hlasitě opakuje poslední větu, jako by si ji diktoval) Chtěl bych, aby – to – bylo – úměrné aspoň – ně – če – mu z toho, – če – mu – ne – ro – zu – mím. – Konec. Jednou se to musí rozetnout. Kdybych bral do nekonečna zřetel na všechny částečné a dvojité záporny, nedostal bych se nikam. – Netvrdím, že je to nejlepší řešení. Jak se zdá, vybral jsem jen jednu možnost mezi všemi ostatními, ale ne proto, že bych ji považoval za správnou. Jenom proto, abych skoncoval s tím nekonečným řetězem, s těmi subtilitami důmyslnými a žravými jako pavoučí síť.

OZVĚNA: *(Zvuk)*

JÁ: Co jsem řekl? Žravými jako pavoučí síť. – Zbytečně se namáhám s něčím tak jednoduchým: nechtěl bych, nechtěl bych, chtěl bych... jako bych tak jako tak nemusel, ať chci nebo nechci! A dál: co chci nebo co nechci, je ještě mnohem prostší, tak proč to tolik zaplétat: je něco, čemu nerozumím, a je něco... mělo by být něco jiného, co se tomu prvnímu podobá či nepodobá, anebo... – To je jasné.

OZVĚNA: *(Zvuk, posměšný)*

JÁ: To je přece nad slunce jasnější!

(Pauza)

Přece jsem zase tak moc neřekl. – Snažil jsem se to jenom trochu rozebrat a trochu zjednodušit, aby to bylo jasnější... – Ale netrvám na tom... – a ostatně, kdybych byl řekl docela něco jiného, taky bych na tom netrval... –

(Pauza)

Tak dobře. Na začátek je to asi přece jenom moc složité. Snad abych to zkusil s něčím jiným. S něčím, co svou prostotou zrovna bije do očí, s věcí nespornou a holejší než spojení podmětu s přísudkem.

OZVĚNA: Labuť, divný pták, spievá umieraje,
také já, smutný žák,
umruť v túhách spievaje.

JÁ: (*Hledá odpovídající slova*) – Nějaká bytost – něco dělá... Nějak... – tehdy nebo za té podmínky, že se s ní něco děje. – Bytost, rostlina, keř. – Vydává něco, co se dotýká smyslů. Vydává co nejvíc možno, optimálně svého druhu. Když, jestliže, tehdy, právě jenom tehdy a už nikdy jindy, nikdy víc. Zatímco se s ní něco děje, něco konečného, něco nezvratného. Bytost, rostlina, nebo pták. Nebo já. Pták nebo rostlina zpívá. Něco se s ním děje. Umírá. Nebo já. Co dělám. Zpívám. Dělán něco. Umírám.

OZVĚNA: (*Slabý zvuk*)
 (*Pauza*)

OZVĚNA: Dělán něco...

JÁ: Ano, ano, hned...

OZVĚNA: (*napovídá*) Možná že jediný dokonalý okamžik...

JÁ: Jediný dokonalý okamžik je vždycky ten těsně před začátkem. Když všechno ostatní utichne a já vidím – ne nevidím, ani neslyším, ani nevím nic – ale prostor se chvěje a zní tím, co by mělo být řečeno, přesně – přesně a neúhybně – jenom to jediné a nic jiného. – Je to tak zřejmé, že by se toho bylo možno dotýkat: položit prst, tady, a o kus dál dlaň, a ruku, hlavu – ne hlavu, jenom oko, čelo, tvář, a postupně, kousky kůže, prodírat se z místa na místo a všude nechat kousek kůže. – Snad by to zůstalo viditelné.

OZVĚNA: Ale je řeč, která má jakousi podobu, i když slovo podoba předpokládá, že by tady mělo být něco, čemu bychom se podobali, a zatím se podobáme jenom částečně a mnohem častěji se vůbec nepodobáme, protože jakýkoli zvuk, a artikulovaný zvuk zejména, je jenom porušením nerozlišeného, stále stejného chvění, a kdybychom se chtěli co nejvíce podobat, museli bychom nejspíš jenom blábolit, blábol bez každého smyslu je snad ze všeho nejbliž tušenému chvění, chvějivé blábolení, chvějivé blábolení...

JÁ: Ne!

OZVĚNA: (*Zvuk: ne*)

JÁ: Ne! Jsem rozumný člověk, myslím, a mluvím. A to si nedám vzít. Nedám si to vymluvit. – Nedám ze sebe udělat blábolící hovado, nepřičetného idiota. – Nedám se zmást. Je to tak jasné, vím to tak přesně, vidím to do nejmenších detailů... Mohl bych to namalovat do vzduchu, ukázat na to prstem...

OZVĚNA: Ale to neuděláme...

JÁ: Ale to neuděláme...

OZVĚNA: Ale to neuděláme...

JÁ: (*Opraví se*) – Ale to neudělám, protože když mluvím, nejsem ani hlava, ani ruka, ani kůže...

(Vteřinový ostrý svist)

JÁ: *(Vykřikne)* – Co to bylo?

OZVĚNA: Nic. Tak dál. Nejsme ani hlava, ani ruka, ani kůže... –

JÁ: Co to bylo?

OZVĚNA: Nůž. Slovo nůž. Nic než jen slovo nůž. Couteau, knif, Messer, nůžik, sámýj málen'kij nůžik...

(Zvuk, výsměch)

JÁ: Ale já krvácím!

OZVĚNA: Nesmí se říkat slovo krvácím... Mohli bychom vykrváct... Hlava... slovo hlava... mohla by nás rozbolet. Ruka... mohla by ochrnout. Ústa... mohla by začít cvakat zubama hrůzou. A pak to... to slovo, spíš takový zlomeček slova, mrzáček, skrčenec, tři – čtyři písmenka – a mohli bychom na to...

JÁ: Nežvaň! Blábolíš nesmysly!

(Pauza)

JÁ: Já vím. – Už mlčím. – Blábolím nesmysly.

(Pauza)

(Prosebně) – Dej mi ten nůž!

(Pauza)

Dej mi to slovo nůž!

(Dlouhý svist, přechází do zvuku ozvěny)

OZVĚNA: Naše řeč budiž jako ostří v ráně...

JÁ: *(Unaveně opakuje)* – řeč budiž jako ostří v ráně,

OZVĚNA: ...která nekrváčí...

JÁ: ...která nekrváčí ani se nazaceluje...

OZVĚNA: ...jako ustavičná bolest...

JÁ: ...jako ustavičná bolest, která se posouvá tenkým řezem z místa na místo, která nechává jizvy, zbavuje nás tváře...

OZVĚNA: *(Zvuk)*

JÁ: *(Opraví se, jednotvárně)*...zbavuje mě tváře, zbavuje mě místa, vynechává mě v čase, vzdaluje mě ode všeho, bere mi přátele, nedá mi spát...

OZVĚNA: A konejší, a ukolébává, a opíjí jako pomalá a vlídná opilost a jako bílá sněhová plocha a jako moře a jako sen...

JÁ: ...a jako moře a jako sen...

OZVĚNA: *(Slabý tón, výsměch)*

JÁ: *(Vzbouří se)* – Dej sem ten nůž! Dej sem ten nůž nebo to slovo nůž, vyber si co chceš – já nevím, jak se to řekne – ale dej mi ho!

(Pauza)

(Tíše, pro sebe) – Ty víš, že já pořád ještě čekám – ne, já mám přitele a ten říká... předpokládejme, že mám přitele, a ten říká: Já pořád ještě čekám na – *(Pauza)* – To není právě moc jasné, a taky to není přesné – ale myslím, že vím, co tím chce

říct, co tím chtěl říct...

(Pomalý tichý svist, přechází do zvuku ozvěny)

JÁ: *(S úlevou, docela pro sebe)* A přece je to rána. Teče z ní krev.

(Pauza)

OZVĚNA: *(Blíží se a začíná napovídat)* – Ale vždycky je třeba začínat s něčím jednoduchým...

JÁ: *(S povzdechem pokračuje)* – S něčím jednoduchým, co je docela nablízku, tak aby nebylo vidět, co je za tím. Cívět do bílé zdi tak dlouho, dokud se z puklin nezačne skládat obraz. Dokud se vlasově jemné trhlínky nezačnou seskupovat a tvořit písmena jakési abecedy. – Písmo se propaluje skrze prázdnou zeď. Jenom je otázka, jestli to ty kameny a cihly snesou. Jsou i takové paprsky, že v nich pevná hmota taje jako sníh na jaře a mizí beze stopy. – Tak k čemu je mi řeč, když si sama ničí předměty, na nichž jedině bych ji mohl přečíst?

(Pauza)

OZVĚNA: Snad že je má představa řeči...

JÁ: Snad že je tvá představa řeči ještě...

OZVĚNA: Snad že je má představa řeči ještě...

JÁ: Snad že je má představa řeči ještě pořád příliš hrubá. A opírá se o kameny jen z neschopnosti stanout na méně pevných opěrných bodech. Jako třeba – jít po vodě. Brodit se vzduchem. Nedotýkat se. Jít skrze své tělo jenom jako vzduch, který rozechvívá hlasivky a stává se zvukem. Nemít ozvěnu.

(Zvuk napjaté struny)

OZVĚNA: Nemít ozvěnu, nebýt sám...

JÁ: Nebýt sám se svou ozvěnou, která mě sleduje jako pavouk z kouta a neúnavně snuje tenká vlákna, do nichž si mě chytá. Za jedno přetržené vlákno jich hned uplete deset, a sotva se pokusím vzdálit, okamžitě si mě přitáhne. Vodí si mě na vlásku.

OZVĚNA: *(Slabý zvuk)*

JÁ: Ty si mě hlídáš! *(Ozvěna dozní)* – Ty si mě hlídáš! Mezi lidmi mě přikrýváš jako skleněný zvon. Na každém kroku znovu zakopnu o kterýsi záhyb tvého pochybného ochranného pláště. Mám toho dost!

(Pauza)

(Opět se vemlouvá) – Tak dobře, já to uznávám... Já to uznávám. – Snad to stačí, ne?

(Pauza)

Dokonce jsem ochoten připustit...

(Pauza)

Tak co je? Co je zase?

(Pauza)

JÁ: Věčně dokola jedno a totéž. – Stačí, abych chvíli předstíral, že si tě nevšímám –

(*Pauza*) – že myslím na něco jiného, na něco, co je mnohem důležitější – (*Pauza*)

(*Hlasitě*) – A hned jsi tady, hned se připomínáš – (*Pauza*)

(*Tiše*) – hned je tady, hned se připomíná. (*Hlasitě*) Ale když se na tebe obrátím přímo, když tě oslovím nebo se na tebe rozkřiknu... – (*Tiše*) – hned dělá, jako by nebyla. Hned se vytratí. (*Tišeji, výhruzně*) – Ale nemysli si, já vím, že jsi tady a že čekáš. – (*Hlasitě*) – Teď ale o tobě nevím, nevím nic o tom, že jsi tady!

(*Pauza*)

Tak ale... co mám dělat?

(*Pauza*)

(*Čte*) – „Zvláštností primitivních jazyků, jež byly vždycky považovány za nejbližší obecnému prajazyku – ať už takový existoval nebo ne – je mimo jiné to, že nerozlišují gramatické osoby. Neznají pojmy jako já anebo ty. Veškerým subjektem řeči je nerozlišená třetí osoba, či ještě původněji, neosobní ono.“ –

(*Pauza*) – Být blízko původnímu prajazyku – ať už takový existoval nebo ne... Trochu zvláštní formulace. Trochu – nepřesná. Podobat se něčemu, ať už to existovalo nebo ne. Podobat se prajazyku, který snad neexistoval...

OZVĚNA: (*Velmi slabý zvuk*)

HLASY: (*Různé hlasy postupně opakují „Zvláštností... atd.“. Monotonní liniie kánonu*)

- 1: Eine Besonderheit der primitiven Sprachen, die man immer für die der allgemeinen Ursprache am nächsten stehenden gehalten hat – ob eine solche nun existierte oder nicht – ist unter anderen die, dass sie keine gramatischen Personen unterscheiden. Sie kennen nicht Begriffe wie Ich oder Du. Einziges Subjekt der Sprache ist die nichtunterschiedene dritte Person, oder noch ursprünglicher das unpersönliche Es. –
- 2: Parmi les traits spécifiques des langues primitives qui, depuis toujours, furent considérées comme s'apparentant de plus près à l'idiome original commun – que celui-ci soit où non fictif – on signale en particulier qu'elles ne distinguent pas entre les personnes grammaticales. Elles ne connaissent ni le Je ni le Tu. Le seul sujet syntaxique étant une troisième personne indifférenciée, voir même impersonnelle, le Ça. –
- 3: It is one of the peculiarities of primitive languages, always held to be closest to the common aboriginal langue – whether this language did exist or not – that they do not differentiate grammatical persons. They do not know terms as I or Thou. The inclusive subject of language is the undistinguished third person, or even more aboriginal the impersonal It. –
- 4: Una carasterística de las lenguas primitivas, que han sido siempre consideradas las más próximas a la lengua original general – aparte de que haya existido o no – es la de no distinguir personas gramaticales. No conocen formas como yo y tu. El único sujeto de la lengua es la tercera persona non diferenciada o, todavía más original, el neutro impersonal.

- 5: Osobnostju primitivnych jazykov, kotorije vseгда sčitali bližajšimi vseobščemu drevnemu jazyku – nesmotrja na to, suščestvoval-li on ili net – javljaetsja meždu pročim to, što eti jazyka ne rozličajut grammatičeskich lic. Oni ne znajut ponjatija ja ili ty. Jedinstvennym subjektom jazyka javljaetsja zdes nediferencirovannoe tretje lico, ili ješče prostje – nerozličnoe ono.
- 6: Osobenost primitivnih jezika koje su uvek smatrali najbližim opštem prajeziku – postojao takav jedan jezik ili ne – jeste, između ostalog, da ne razlikuju gramatič-ka lica. Ne znaju za pojmove kao što su Ja ili Ti. Jedini subjekt jezika je neodred-jeno treće lice ili, izvornije, bezlično Ono.
- 7: Ominaista alkukantaisille kielille, joita on aina pidetty yleistä alkukieltä lähinnäo-levana – jos nyt sellaista on ollut olemassa – on muun muassa se, että ne eivät erota kieliopillista persoona. Ne eivät tunne käsilteitä kuten minä ja sinä. Kielen ainoa yhteinen subjekti on yleistävä kolmas persoona, tai vieläkin alkuperäisem-pi, persoonaton se.

JÁ: (*Náhle zděšen*) – Nemluvte na mne cizí řečí!

OZVĚNA: (*Zvuk*)

JÁ: Tady je to černé na bílém, tady se to propaluje černobílými kameny. Moc – tomu – nerozumím.

OZVĚNA: (*Blíží se*) – Začínat od toho nejjednoduššího... Třeba...

Labuť, divný pták, spívá umieraje,

také já, smutný žák, / umruť v túhách spievaje.

JÁ: (*Přeruší*) Ani těm nejjednodušším věcem moc nerozumím. Mluvíím a slova mi docela lehce plynou ze rtů. Jenomže by to vůbec nemusela být právě tato slova. Mohla by taky být docela jiná. Nemusela by se spojovat do vět. Nemusela by to být slova, někdy by stačil jediný zvuk, jediné A – (*zkouší křičet*) – AÁ... (*velmi slabá ozvěna*) – (*křičí*) – AAÁ – (*Pauza*)

– Jsou dny, kdy bych mohl rozumět všem jazykům na světě, živým, mrtvým, indo-evropským, ugrofinským a snad i japonštině. Jazykům, kterým jsem se nikdy neučil a o kterých jsem možná ani neslyšel. Mohl bych také mluvit úplně novým jazykem, který by vznikl a zanikal jenom tím, že mluvím, a v němž by se ani jediné slovo neopakovalo – nesmysl : slovo – Byl by to jazyk beze slov, a taky beze zvuku. Jenom bych nadechl a vydechl, a chvění hrtanu a jazyka by samy byly řečí. (*Zvolna, slyšitelně dýchá*)

OZVĚNA: (*Ozvuk dýchání*)

JÁ: To je ono? To je ono? – Chtěl bych být tím, kdo jenom dýchá. Chtěl bych už jenom zapomínat... totiž ano, zapomínat... není na co...

OZVĚNA: (*Slabě vydechnutí*)

JÁ: Co jsem říkal? – Jsou dny, kdy rozumím snad všem jazykům na světě, co jich kdy bylo. Mohu je vodit na tenkých nitkách, všem stejně vzdálený. Stačí, abych

se otřásl jako v zimnici a slova sviští černým prostorem a dopadají na patřičné místo. Krupobití slov. Vodopády. Létavice, létavice na letní obloze. Létavice, létavice...
-ta-vi-ce...

(Pauza)

Úplně hluchoněmý. – Neumím žádný jazyk. – Umím jen samé cizí řeči.

OZVĚNA: *(Odtud mluví zcela přirozeně, hlas bez ozvuku)*

Tvůj pokoj, popiš mi svůj pokoj...

JÁ: Můj pokoj, ano, můj pokoj – je tam stůl a dvě židle, někdy jen jedna. Někdy taky křeslo, málokdy. Postel. Skříň. Okno. A pak taky – jak se to řekne: la cheminée.

OZVĚNA: Krb.

JÁ: Ano, krb, ten tam bývá často. Nalevo od okna. Proti dveřím nebo v rohu. Většinou se v něm nedá topit.

OZVĚNA: Někdy přece.

JÁ: Jenom v jednom, ale ten je mezi dvěma okny.

OZVĚNA: A okno? Co je za oknem?

JÁ: Jednou tam bylo moře. Nalevo kužel nějaké sopky a přímo přede mnou ostrov, skoro až na obzoru. Muselo být hodně jasno, abych ho viděl. Vstával jsem podle slunce. – Nebo tam bylo moře, v průhledu mezi dvěma domy, a za nimi kotvila obrovská loď. Loděnice. Prázdné písčité pláže. Taky tam bývá Andělský hrad, ne docela přímo proti oknu, víc vlevo, to se musím trochu vyklonit.

OZVĚNA: A co ještě?

JÁ: Potom ten dům naproti. Ulice je tak úzká, že bych mohl vidět až do pokojů, ale okenice jsou téměř zavřené. Jednou za čas je někdo přijde otevřít – služka. Potom je zase průčelí dlouho nehybné. Vedle je slepá zeď, kdysi na ni lepili plakáty, teď je nabílená.

OZVĚNA: A stromy?

JÁ: Je tady mnoho stromů, okno je do dvora a nejbližší domy jsou až v sousední ulici. Ve dvoře jsou nízké baráky a zahrádky a stromy. Jeden je velmi vysoký a rozložitý, večer je slunce přímo za ním a svítí skrze jeho holé větve. Nevím, jak se jmenuje. Ještě nemá listy.

OZVĚNA: A tvůj pokoj?

JÁ: Ano, můj pokoj: stůl, jedna nebo dvě židle, postel, skříň –

OZVĚNA: A podlaha?

JÁ: Dlaždice. V zimě je to nepříjemné. – Dřevěná. Pod stolem je propadlé prkno, často o ně zakopnu. Nebo linoleum, trochu popraskané a zborčené. Koberce – nevím, myslím, že ne...

OZVĚNA: Tapety?

JÁ: Holandské motivy – čluny a větrné mlýny. Drobné proužky. Šedé a růžové květiny... skoro jako květiny...

OZVĚNA: *(Zvuk, výsměch)*

JÁ: Kde to jsem? – S kým to mluvím? – Komu to tady říkám?

(*Pauza*)

OZVĚNA: (*Zlomyslně, hravě*) – A moje láska?

JÁ: (*Vyrušen, snaží se pochopit*) – Cože? – Komu to povídám?...

(*Tiše, jako by četl*) – Měl přece svůj pokoj v každém přístavu, v každém městě. Poznal by ho potmě. A ráno hmatá tam, kam si večer složil šaty, a ony tam nejsou. Spí v modrém pokoji a myslí šedorůžový, modrý vzpomíná v bílém a v pruhovaných tapetách hledá – holandské motivy.

(*Pauza*)

A nic, kromě slov, nikdy není na svém místě.

(*Pauza*)

OZVĚNA: A moje láska?

JÁ: (*Snaží se zachytit slovo*) – A moje lská... – má lsná – klamná – kamenná – lsná báseň bláznivá – má lás... – (*vyslovuje skoro nesrozumitelně, převážně jen souhlásky*) – (*Pauza*)

(*Zřetelně*) – Kde je ten kořen? – Čím to drží pohromadě? – Má stá a zasutá. Klamná a přesmutná. Má lsná báseň bláznivá.

OZVĚNA: A moje láska?...

JÁ: ...a po sté...

OZVĚNA: ...a moje láska...

JÁ: ...zesnulá.

(*Pauza*)

HLASY: (*Otevřený, oživený prostor. Vítr. Z šumu hlasů se vydělují jednotlivá slova z „Labuť, divný pták...“*)

– Labuť –

– tužan djak –

– spievá umieraje –

– umirem, tugom pevajuči –

– strange bird his death-note singing –

– také já, smutný žák

– de nostalgie meurs en chantant

– strannaja ptica

– Labud, čudna ptico, umire

– harvinainen lintu, kuolevana se laulaa

– oiseau étrange

– umruť v túhách spievaje

– pečal'nyj učenik

– en chantant

– and I, sad scholar

– divný pták

- triste escholier, moi aussi
- myös minä, surullinen oppilas
- Schwan, seltsam
- die longing
- singend
- také já
- o strange bird
- sterbe von Sehnsucht
- spievá umieraje
- ja takodje
- kuolen kaipuusta, laulaen
- sterbend singt
- smutný
- grast'ju
- Labud, čudna
- umieraje, také já
- cygne meurt en chantant
- sad scholar die
- singend, von Sehnsucht
- Labut
- Swan, o strange bird
- oiseau étrange
- Labuť
- umirajuči
- tugom
- v túhách spievaje
- Labud

(*Pauza*)

OZVĚNA: (*Zřetelně, s důrazem*) Labuť, divný pták, spievá umieraje,
také já, smutný žák,
umruť v túhách spievaje.

JÁ: (*Uzavřený prostor pokoje*)

- Ano, tím bych – snad – mohl začít: můj pokoj – který – mám popsat. Židle, stůl, okno, židle, skříň. – Nenapovídej mi! (*Pauza*) – Dokážu to sám. – Okno a za oknem... stromy. Tapety... skoro jako květiny. (*Pauza*) – Neruš mě! (*Pauza*)
- Přeče to řeknu sám, i když nic nevidím. Je tady plno pavučin, táhnou se z kouta do kouta, visí se stropu, zaplétají se na podlaze. – (*Kroky v místnosti, nárazy, zvuk napjatých strun*) – Není tady židle, ani stůl, není tady ani ozvěna. A moje lá... (*A přechází do I, vteřinový svist, vibrace, vítr, dech*) –
- (*Pauza*)

JÁ: (*Smích*) – Stará, známá, neodpuštělná past. Stará vábnička. – Věci se táhnou za slovy jako vosy na med. A věcem se lepí na paty událostí. A z událostí se zase slepí dohromady to, co není... to, co je pravý opak... to, co je něco jiného... to, co odmítám pojmenovat, aby se to nestalo – ne, neodmítám, jenom nevím, jak se to řekne – to... – to... – vždyť přece mám to slovo na jazyku!

HLASY: (*Otevřený prostor, vítr. Vyvstávají zvuky*)

- sšžn
- snžn
- schn
- neige
- něžně
- sněžn
- schnee
- sněženka

JÁ: Bylo by to slovo sněženka? Bylo by to něco jiného než sněženka? Je něco jiného než sněženka? Je nějaké slovo, které se podobá slovu sněženka?

HLASY: (*Týž otevřený prostor, hlasy napovídají*)

- das Schneeglöckchen
- la perce-neige
- podsnežník
- sniegurka
- snowdrop
- snödroppe
- bucaneve
- visibaba
- vintergaek
- campanilla blanca

JÁ: Ale to není totéž. Podobá se to málo. Podobá se to jenom vzdáleně. Není to jedno druhé. La perce-neige n'est pas das Schneeglöckchen ist nicht sneeuwklökje is nit the snowdrop is not snödroppe är inte vintergaek er ike lumikello su ei ole bucaneve non è campanilla blanca no es campaina branca non è sněžnye kolokolčiki net kokiče net sněžnocvet net podsnežník net visibaba nije sniegoborka nije ni sniegurka snežienka není sněženka. –

Co je těm slovům společné? – Kde je ten kořen?

(*Pauza*)

(*Uklidňuje se, klidný, věcný tón*)

– Ne, ne, ne, to nesmím. No tak. Je to jen čistě lingvistický problém. – Nic se neděje. Nejde o život. – Nejde o život. – Nejde... jenom o slova...

(*Zvuk větru, v němž sílí a slabne zvuk – sšžn –*)

POZNÁMKY:

1) Str. 132, pasáž: – A moje láska? (...) ...zesnulá. – je koncipována v němčině a zní v originále takto:

ECHO: Und meine Liebe?

ICH: (*versucht vergeblich, das Wort zu treffen*) Und meine Leiche – mne Leine – mn Leib – mn Leid – mn Lied – mne Lie... – Wo ist die Wurzel? – Womit hält das zusammen? – Mein Leib hängt an einer Leine. Mein Leid ist mein Lied. Mein Leib und mein Leid sind mein Lied...

ECHO: Und meine Liebe?

ICH: ...und meine Leiche...

ECHO: ...und meine Liebe...

ICH: ...fressen die Würmer.

Tedy:

OZVĚNA: A moje láska?

JÁ: (*marně se pokouší strefit do slova*)... má schrána – m vlásek – mé tělo – můj žal – můj zpěv – má lás... Kde je ten kořen? Čím to drží pohromadě? – Má schrána visí na vlásku. Můj žal je můj zpěv. Mé tělo a můj žal jsou můj zpěv...

OZVĚNA: A moje láska?

JÁ: ...moji schránu...

OZVĚNA: ...a moje láska...

JÁ: ...žerou červi.

(Ani jednu z těchto českých variant nelze považovat za definitivní. Překlad zde vždycky musí vycházet z němčiny.)

2) Citát: Labuť divný pták, atd. se v textu opakuje třikrát; poprvé vždy česky, po druhé první verš česky, následující v jazyce překladu, po třetí vždy celý v jazyce překladu.

3) Slova v textu podtržená zůstávají v jakémkoli překladu vždy česky.

4) Pasáže v různých jazycích se přirozeně nemění, jejich pořadí i volba různých jazyků je variabilní podle potřeby.